

PRIPREMAMO SE ZA BOŽIĆ

Ispovest zemunskog delinkventa M.Š. zvanog Kure i fotografije njegovog drugara Serdara o životu u Okružnom zatvoru u Beogradu, u kome se pripremaju za naredne praznike

Na beogradskim ulicama ovih dana je kod kolportera osvanula knjiga sa neobičnim naslovom "Rešetka lajfa". Njen autor je Zoran Rašković, zvani Serdar, stanovnik najvećeg balkanskog zatvora CZ-a u Beogradu. U uvodu ove lične biografije jednog osuđenika Serdar kaže da Okružni zatvor u Beogradu nije ono što ljudi gledaju u filmovima, već "ljuta robija" i "pakao sine".

Sam Rašković boravi u ovom pritvoru od 2004. godine sa 12 cimera u kolektivnoj sobi od samo 32 kvadrata, sa sve klozetom. Rašković je rođen 1978. u Rijeci, ali je odrastao u Peći i belom svetu.

I od svoje dvanaest godine smuca se po kazneno-popravnim domovima i kaznionicama. Kako život provodi u očajno lošim uslovima a Serdar je jesenas organizovao puč zatvorenika, uz pomoć prijatelja M.Š. zvanog Kure, koji je na slobodi.

- Ja sam sa Zoranom Raškovićem organizovao pobunu pritvorenika u Okružnom zatvoru u Beogradu. Moj zadatak je bio logistička podrška spolja i organizacija medijskog praćenja zbivanja u CZ-u.

Ovo nam je priznao zemunski delinkvent M.Š. zvani Kure, koji je do februara 2006. godine bio stanovnik Okružnog zatvora u Beogradu. Po isteku pritvora Kure je pušten da se brani sa slobode, jer ga tužilac tereti za razbojničku pljačku, sa (plastičnim) pištoljem, u Zemunu.

BEOGRADSKA TAMNICA

M.Š. ima 36 godina. Po zanimanju je mašin-bravar i živi, kako reče, od svojih brzih ruku.

- Mangupi su za mene govorili: "Kure buši kase za 30 sekundi!" - priča Kure, koji nam je dostavio fotose iz CZ-a - Nisam imao puno sreće sa metalnim blagajnama, sefovima i kasama, jer u njima, u principu nema puno para. Najveća lova koju sam našao u jednoj kasi bilo je oko 3.000 maraka. Kada sam 1991. upao u krznu u Knez Mihailovoj ulici, pokupio nekoliko bundi i prodao ih, nagazila me murija i sudija Nikola Milošević mi zacepio 2 godine zatvora. Te godine sam prvi put bio u CZ-u. Bilo je užasno. Mračna i

prljava zgrada, sa debelim zidovima, bez ventilacije, tako da leti crkavaš od zagušljivosti i vrućine, a zimi od studeni. U mojoj sobi nije bilo patosa, već go beton, od kog sam dobio kostobolju.

Na fotosima se vide metalni kreveti sa oljuštenom farbom ili zarđalim šipkama. Zatim stolovi, koji su zakucani za pod i klupe, sa ispucalim daskama. Zidovi su sa malterom koji otpada, i bojom koja se od vlage više ne vidi. Zato zatvorenici u SZ-u lepe po zidovima velike postere, da koliko - toliko razbiju sivilo svog životnog prostora.

- U CZ-u ima preko 900 zatvorenih ljudi. Pritvoreničke sobe Okružnog zatvora u Beogradu nisu dugo krečene. Zidovi su prljavi i tamni, tako da se svetlost od njih ne odbija, već se upija. Pritvorenici sede u polumraku i buljimo jedni u druge. Za mene, koji sam 11 puta "gostovao" u CZ-u to nije ovog puta bilo strašno, ali za nekog pritvorenika-početnika, CZ iznutra deluje kao najgori turski kazamat.

Većina pritvorenih su nevini, dok se u istrazi ne dokaže suprotno. Ima i oko 50 ljudi koji u CZ-u odslužuju kratke zatvorske kazne, do godinu dana. Oko 40 lica je smešteno u posebnim prostorijama ili samicama. To

su turbne sobe, duge 3, a široke 2 metra, sa krevetom i klozetom čučavcem. Mi smo uspeli da pobunimo trećinu zatvorenika, jer smo puna dva meseca širili vesti o štrajku i protestu - naglašava Kure.

SMRAD UBIJA

Serdar je bio u sobi broj 3125 u kojoj je i Kure proveo devet meseci, od maja 2005. do februara 2006. Soba je duga 8 metara i široka 6. Ima 7 kreveta na sprat. To su metalni, sivomaslinasti vojnički kreveti sa tankim dušecima. Unutra je bilo 14 osumnjičenih za krađe, batinanje, ali i za ubistvo. Kada su pritvorenici sabrali kolike bi kazne dobili, ispalo je da je to soba sa 46 godina robije. Nasred sobe su dva drvena stola, koji su prikucani za betonski pod, na kome se nalazi tanak i izlizani linoleum. Oko stola su klupe da sede jedu ili igraju karte i šah. Ima soba koje nemaju dva stola, već samo jedan, pa ljudi za njim jedu na smenu. Kako nema kasete, u kojima bi pritvorenici džali svoje privatne stvari, sve što imaju stavljaju pod krevet na linoleum. U plastičnim kesama im se nalaze vojnička činija i kašika za hranu, sapuni i paste za zube, cigarete, slatkiši.

- Hrana se dobija ujutro, kada nam se

podeli po jedan ceo hleb za čitav dan. Ujutro se ustaje u šest sati, a za doručak se dobija bleđi čaj, malo krem sira i pašteta. Za ručak nam kroz šuber na uskim metalnim ulaznim vratima stražari sipaju i dodaju kuvana jela, obično kupus i pasulj bez mesa. Nas 14 dobije jedan veliki tanjir kupus salate, koju jedemo kašikom. Upotreba viljuški je zabranjena. Meso se za ručak dobija dva puta nedeljno. Ako imaš paket, možeš da pojačaš ručak sa mesom, koje ti donosi familija. Moji su siromašni i meni nije imao ko da donosi meso i sveže voće - priznaje nam Kure.

U hodniku su tri prozora, široka po metar i po, ali nedovoljna da nam puste vazduh u sobe, pa ih smrad ubija. Kako su u CZ-u zatvoreni, uglavnom, mladi

N: Tajanstveni ljudi

- Okružni zatvor u Beogradu je najveća pritvorenica u Evropi. U njemu su ležali Ljuba Zemunac, Arkan, Skole, Voja Amerikanac, Dafina, Ceca, a danas su tu Cvjetin, Legija, Zvezdan, Nenad Opačić i mnogi drugi članovi zemunskog klana. CZ je građen pre 50 godina. Ima 4 bloka, u kome, ona dva, koji ima toplu vodu u kupatilima zatvorenici zovu "Hajat" i "Hilton".

Najtajanstveniji čovek u zatvoru CZ-a i zatvoru specijalnog suda je bivši načelnik tajne policije Radomir Marković. On je leden kao stena, barem se meni tako čini, i stalno čuti. Ni sa kim ništa ne priča. Samo kaže "dobar dan".

Zoran Rašković je organizovao štrajk glađu i ušivanje usana. Mi njega zovemo Serdar, jer uvek pokušava da bude primećen, da nas vodi. Optužen je za pljačku Delta banke. Jako je pametan, neprestano razmišlja kako da pobjegne iz CZ-a. U tome je jednom uspeo. Uvačen je posle begstva u Švajcarskoj. Priča se da ga je odao jedan estradni pevač, sa kojim se viđao u Cirihi. Kada se vratio u CZ Serdar je dobio 15 godina robije i zato je iz osвете organizovao štrajk glađu i pobunu. Zorana Raškovića se boji čak i upravnik Miroslav Micić, koji mu je dolazio na noge u sobu, da ga ubedi da ne pravi nered u CZ-u. Micić je potom otišao na godišnji odmor, a mi smo organizovali pobunu, tako da je upravnik morao da prekine godišnji i da se vrati na posao. Sada za kaznu Serdara treba da prebace u zatvor u Sremsku Mitrovicu, koji je poznat po batinanju zatvorenika, pa se Zoran Rašković boji da će tamo da ga lome da prizna ko je sve spolja i iznutra učestvovao u pripremi i sprovođenju pobune pritvorenika u CZ-u - završio je svoju priču M.Š. zvani Kure.

muškarci koji neguju kult tela, to svi oni na svoj način rade gimnastiku i neguju svoju kondiciju. Jedan od njih diže krevete sa cimerima na njima, drugi je napravio

tegovе od deset plastičnih flaša punih vodom, treći je napravio vratilo i izdiže se po sto puta na njemu.

IZNUĐENO VESELJE

- Kako zatvoreničke sobe nemaju grejanje, jer se peći nalaze ispred vrata - priča M.Š. zvani Kure - nama zimi i toplota dolazi iz hodnika. Grejanje se pušta po dva sata ujutro i uveče, pa smo bili prinuđeni da zimi spavamo u trenerkama. Oznojimo se pa smrdimo kao psi. Kupanje je dva puta nedeljno, po deset minuta. U kupatilu na mom spratu postoje samo dva tuša, tako da se samo trljneš, nasapunjaš, spereš i gotovo. Kao klozet koristimo čučavac, koji ponekad smrdi da se oseća po čitavom spratu. Najveći protivnik pritvorenika u CZ-u je dosada. Mi smo 24 sata u jednoj sobi. Malo igramo šah, karte, malo pričamo o svojim životima i sudenjima, a onda čutimo i gledamo ko će prvi da poludi - kaže Kure.

Za novogodišnje i božićne praznike, kako tvrde Serdar i Kure, stanari Okružnog zatvora u Beogradu se pripremaju mesecima. Pripremaju specijalne pakete, u kojima čuvaju najkvalitetniju hranu, slatkiše i cigarete. Ko uspe da prošvercuje flašu pelinkovca, taj je glavni domaćin, jer sve cimere mora da ponudi ovim pićem. Zbog Božića, koji svi zatvorenici slave, zidovi se oslikavaju likovima svetaca, ikonama, slikama manastira i crkava, ali se takvi crteži rade i kao tetovaže na koži štićenika CZ-a.

- Lako je organizovati proslavu Nove godine i Bižića kada je korumpiranost stražara i nadzornika velika. Oni nam na sve moguće načine uzimaju novac - priznaje Kure - Najviše zarađuju ljudi iz kantine CZ-a, jer u njoj je nes kafa papreno skupa. Baterije za tranzistore i za televizore naplaćuju od 250 do 800 dinara. Nama je zabranjeno da u paketima od kuće dobijamo cigarete, baterije i kafu, pa moramo da ih kupujemo u kantini. Roba se pazari jednom nedeljno, sredom, tako što napraviš spisak, koji daješ stražaru i on pazari tvojim parama, koje se nalaze u zatvorskom sefu. Baterije za televizore traju 10 sati, tako da ti za 800 dinara možeš da odgledaš, na primer, samo pet tv filmova. Svaka pritvorska jedinica u CZ ima najmanje jedan mobilni telefon. I svi pobunjenici su se slikali sa mobilnim telefonom i jedni drugima u zatvoru slali fotose, da bi se uverili da je plan puča realizovan.

U ovom trenutku u CZ-u pritvorenici imaju ukupno 350 mobilnih telefona. Oni se unose ilegalno, u delovima, koje krijumčari rodbina, straža i advokati pritvorenika. Posle se u zatvoru telefoni sklapaju i uključuju popodne, iza 18 sati, kada stražari prestanu da šetaju po hodnicima i ne mogu da čuju razgovore pritvorenika sa spoljnim svetom. Tako će zatvorenici iz CZ-a prvog i sedmog januara svojim rođacima i prijateljima telefonom da čestitaju Novu godinu i Božić.

Marko Lopušina